

Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije
i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine,
strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine
ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina
ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine

Broj: 05/6-50-13-31-2-7/16

Sarajevo, 25.2.2016.

IZVJEŠTAJ

**o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima,
postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju
krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud
Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom
Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i
Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine
za 2015. godinu**

Februar 2016. godine

SADRŽAJ

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE	3
POGLAVLJE II. NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE	5
POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE U 2015. GODINI	6
Odjeljak A. Realizacija zadataka putem održavanja sjednica Nezavisne komisije	6
1. Usvajanje Izvještaja o radu Nezavisne komisije za 2014. godinu.....	7
2. Projekcija budžeta Nezavisne komisije za 2015. godinu	8
Odjeljak B. Posjete Nezavisne komisije kazнено-popravnim zavodima	8
1. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Doboj	9
2. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Orašje.....	15
3. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Bijeljina.....	25
4. Najavljena posjeta Jedinici za izgradnju državnog zatvora.....	36
Odjeljak C. Javnost rada	37
Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu	37
POGLAVLJE IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE	37
a) Zaključna razmatranja.....	37
b) Preporuke.....	39

Na osnovu člana 48. stav (9) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, br. 12/10 i 100/13) i člana 2. stav (6) Poslovnika o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, Nezavisna komisija za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, na 2. sjednici, održanoj 25.2.2016., usvojila je i Parlamentarnoj skupštini BiH podnosi sljedeći

I Z V J E Š T A J

o radu Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine za 2015. godinu

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

U skladu s članom 48. stav (9) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, br. 12/10 i 100/13), Parlamentarna skupština BiH na 76. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 21.4.2010., i na 47. sjednici Doma naroda, održanoj 24.6.2010., donijela je Odluku o imenovanju članova Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica

Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 54/10), na mandat od pet godina, a to su:

1. Mile Lasić,
2. Semiha Borovac,
3. Predrag Crnogorac,
4. Damir Čačković i
5. Milana Škipina.

Konstituirajuća sjednica Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud Bosne i Hercegovine, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica Bosna i Hercegovina ili drugi sud u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Nezavisna komisija) održana je 14.9.2010., kada su za predsjednika i prvog i drugog zamjenika predsjednika izabrani:

1. Mile Lasić, predsjednik,
2. Semiha Borovac, prva zamjenica predsjednika, i
3. Predrag Crnogorac, drugi zamjenik predsjednika.

Prva zamjenica predsjednika Nezavisne komisije Semiha Borovac je 20.4.2015. podnijela Nezavisnoj komisiji ostavku na mjesto člana i prve zamjenice predsjednika Nezavisne komisije zbog preuzimanja druge dužnosti. Na 47. sjednici Nezavisne komisije, održanoj 22.4.2015., članovi Nezavisne komisije jednoglasno su prihvatili ostavku te je, u skladu s članom 4. st. (3) i (4) Poslovnika o radu Nezavisne komisije, dostavili Parlamentarnoj skupštini BiH na razmatranje i odlučivanje.

U izvještajnom periodu članovima Nezavisne komisije istekao je mandat od 5 godina pa je, na osnovu člana 48. stav (2) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 12/10 i 100/13), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 21. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 10. decembra 2015. godine, i na 12. sjednici Doma naroda, održanoj 10. decembra 2015. godine, donijela Odluku

o imenovanju novih pet članova Nezavisne komisije („Službeni glasnik BiH“, broj 96/15). Za članove Nezavisne komisije imenovani su:

1. Azra Alajbegović,
2. Mile Lasić,
3. Brana Spasojević,
4. Aleksandar Faladžić i
5. Alma Čolo.

Nezavisna komisija je u svom radu nezavisna u okviru važećih domaćih propisa i međunarodnopravnih instrumenata. Svi nadležni organi, institucije i ustanove u Bosni i Hercegovini, pravna i fizička lica dužni su Nezavisnoj komisiji dati sve podatke i informacije, osigurati i dati sve materijale značajne za njen rad, te pružiti svu neophodnu pomoć potrebnu za nesmetano i zakonito postupanje Nezavisne komisije iz njenog djelokruga. Nezavisna komisija djeluje isključivo na profesionalnim osnovama, ne zastupajući, ne štiteći niti podrivajući interese bilo koje političke stranke, registrirane organizacije ili udruženja ili bilo kojeg konstitutivnog naroda ili pojedinca u Bosni i Hercegovini. Članovi Nezavisne komisije rade na sjednicama i operativno na terenu u kazneno-popravnim i drugim ustanovama na teritoriji BiH, u kojima su zatvorena ili pritvorena lica.

O pitanjima iz svoje nadležnosti Nezavisna komisija donosi godišnji plan rada, finansijski plan rada, godišnji izvještaj o radu, izvještaj o realizaciji finansijskog plana, izvještaj o stanju i činjenicama koje su utvrđene nakon posjete i kontrole u zavodima (ustanovama), odluke, zaključke i druge akte u skladu sa zakonom i svojim poslovníkom.

POGLAVLJE II. NADLEŽNOST NEZAVISNE KOMISIJE

Osnovna nadležnost Nezavisne komisije je praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i ostvarivanje ljudskih prava lica koja izdržavaju krivične sankcije i druge mjere koje je izrekao u krivičnom postupku Sud BiH, strani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom BiH ili međunarodnim ugovorom čija je potpisnica BiH ili drugi sud u skladu sa zakonom BiH, članom 48. stav (1) Zakona BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i

drugih mjera - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, br. 12/10 i 100/13), te članom 10. Poslovnika o radu Nezavisne komisije („Službeni glasnik BiH“, broj 23/11).

Nezavisna komisija može pratiti rad zavoda samostalno ili u saradnji s inspektorskim i drugim nadzornim tijelima. Također, može saradivati s međunarodnim i drugim ustanovama ovlaštenim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonima i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Nezavisna komisija daje preporuke nadležnim organima BiH s ciljem poboljšanja standarda smještaja, poboljšanja postupanja i poštivanja ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije ili druge mjere, daje prijedloge i primjedbe koje se odnose na postojeće zakone ili druge propise zasnovane na zakonu iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, obavlja povjerljive razgovore s pritvorenicima ili zatvorenicima uz pristup svim zavodima, dostavlja izvještaje upravniku zavoda i nadležnim ministarstvima pravde, prikuplja, obrađuje i potražuje podatke iz svoje nadležnosti kao i druge radnje iz oblasti nezavisnog praćenja u skladu sa zakonom BiH, član 48. stav (7) Zakona BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, br. 12/10 i 100/13).

S ciljem preduzimanja odgovarajućih radnji ili mjera, u skladu s članom 48. stav (11) Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, br. 12/10 i 100/13), podnosi godišnji izvještaj o radu Parlamentarnoj skupštini BiH i Ministarstvu pravde BiH.

POGLAVLJE III. IZVRŠENJE ZADATAKA IZ NADLEŽNOSTI NEZAVISNE KOMISIJE U 2015. GODINI

U ovom izvještajnom periodu Nezavisna komisija realizirala je planirane aktivnosti održavanjem sjednica i najavljenim kontrolnim i nenajavljenim ad hoc posjetama kazneno-popravnim zavodima u BiH.

Odjeljak A. Realizacija zadataka putem održavanja sjednica Nezavisne komisije

Od 1.1.2015. do 31.12.2015. Nezavisna komisija održala je sedam sjednica, i to:

44. sjednica	održana	29.1.2015.
45. sjednica	održana	26.2.2015.
46. sjednica	održana	26.3.2015.
47. sjednica	održana	22.4.2015.
48. sjednica	održana	10.7.2015.
49. sjednica	održana	18.9.2015.
50. sjednica	održana	27.10.2015.

Na ovim sjednicama Nezavisna komisija razmatrala je i usvojila ukupno 30 tačaka dnevnog reda, a u okviru tekućih pitanja razmatrano je deset podtačaka. Obradeno je i pripremljeno 67 akata i predmeta koji su otpremljeni na određene adrese (uprave KPZ-a, Ministarstvo pravde BiH, Sud BiH, Federalno ministarstvo pravde, određeni zatvorenici i pritvorenici u KPZ-ima i sl.).

Jednoglasno su usvojeni zapisnici sa sjednica, te zapisnici i izvještaji o obavljenim posjetama kazneno-popravnim zavodima koji su prikazani u Odjeljku B. Posjete Nezavisne komisije kazneno-popravnim zavodima u BiH.

1. Usvajanje Izvještaja o radu Nezavisne komisije za 2014. godinu

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH na 11. sjednici, održanoj 13.5.2015., i Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH na 5. sjednici, održanoj 28.5.2015., usvojili su Godišnji izvještaj o radu Nezavisne komisije za period od 1.1.2014. do 31.12.2014. sa sljedećim preporukama:

1. Nadležne institucije treba da ubrzaju aktivnosti potrebne za izgradnju državnog zatvora, čime će se zatvorenici i pritvorenici iz nadležnosti Nezavisne komisije staviti u jednak položaj uz poboljšanje uslova njihovog smještaja i poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda.

2. Nadležni organi Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH treba da usklade svoje zakone iz ove oblasti sa ZIKS-om BiH (i njegovim izmjenama i dopunama koje su na snazi od 1.1.2014., „Službeni glasnik BiH“, broj 100/13), kao i druge propise (npr. pravilnike o kućnom redu i dr.), a sve s ciljem jednakog postupanja sa zatvorenicima i pritvorenicima na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

3. Potrebno je uspostaviti veću koordinaciju državnih i entitetskih institucija u svrhu primjene zakona i drugih propisa iz ove oblasti.

2. Projekcija budžeta Nezavisne komisije za 2016. godinu

Nezavisna komisija je na 49. sjednici usvojila Finansijski plan i program za 2016. godinu. Naglašeno je da je postupljeno u skladu s Instrukcijom za izradu projekcije budžeta za 2016. godinu kojom je sugerirano svim korisnicima da ulazni parametri budu u okviru usvojenog budžeta za 2015. godinu.

U skladu s članom 11. stav d) Poslovnika Nezavisne komisije ("Službeni glasnik BiH", broj 23/11), Zajedničkoj komisiji za administrativne poslove dostavljen je Finansijski plan i program Nezavisne komisije za 2016. godinu koji je primljen k znanju na 5. sjednici, održanoj 13.10.2015.

Odjeljak B. Posjete Nezavisne komisije kazneno-popravnim zavodima u BiH

U 2015. godini (od 1.1. do 31.12.) Nezavisna komisija izvršila je nadzor nad tri kazneno-popravna zavoda - najavljene kontrolne posjete, i jednu najavljenju posjetu Jedinici za izgradnju državnog zatvora, i to:

1. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Doboju	27.3.2015.
2. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Orašju	25.6.2015.
3. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Bijeljini	26.6.2015.
4. Najavljena posjeta Jedinici za izgradnju državnog zatvora	30.11.2015.

O ovim posjetama sačinjeni su izvještaji koji su **jednoglasno** usvojeni na sjednicama Nezavisne komisije. Nezavisna komisija je za svaku posjetu usvojila poseban izvještaj o stanju i činjenicama koje su utvrđene, a čiji su sastavni dio i primjedbe upućene zavodskom osoblju, odnosno zavodu. U skladu s Poslovníkom o radu, primjerci izvještaja dostavljeni su zavodima, s preporukama i rokovima za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti, i Ministarstvu pravde BiH koje Nezavisnoj komisiji pruža stručnu pomoć u radu, kao i entitetskim ministarstvima.

1. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Doboj

Najavljena kontrolna posjeta Kazneno-popravnog zavodu Doboj obavljena je 27.3.2015. Tokom posjete obavljen je razgovor s direktorom Kazneno-popravnog zavoda Doboj Brankom Miletićem i medicinskim tehničarom Milanom Lazićem.

Cilj posjete bio je:

- Kontrola realizacije preporuka datih u Izvještaju 9.11.2012.
- Obavljanje razgovora sa zatvorenicima i pritvorenicima s ciljem utvrđivanja njihovih konkretnih pritužbi.

I. Realizacija preporuka

Pregledom u Zavodu obuhvaćena je neposredna kontrola preporuka uvidom na licu mjesta i obavljanjem razgovora sa zavodskom upravom.

PREPORUKA 1.

1. Potrebno je poboljšati uslove boravka u sobama te u tom smislu:

- 1.1. U skladu s članom 27. stav 2. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09), postaviti veće prozore koji će osigurati dovoljno dnevnog svjetla.**
- 1.2. Krevete koji se ne koriste izbaciti iz soba kako bi se dobio dodatni prostor i na taj način poboljšali uslovi boravka u pojedinim sobama.**
- 1.3. U skladu s članom 36. stav 1. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09), u svakoj sobi instalirati po jedan TV prijemnik.**

REALIZACIJA PREPORUKE

Ostvarenim uvidom na licu mjesta konstatirano je da je Kazнено-popravni zavod u Doboju pretrpio ogromnu štetu nakon poplava u maju 2014. godine kada je prvi sprat Zavoda u potpunosti potopljen i uništen. U toku je sanacija i obnova prostorija koja se odvija vrlo sporo s obzirom na to da Zavod rekonstrukciju vrši iz vlastitih finansijskih sredstava angažirajući zatvorenike u okviru radnog angažmana. Štićenici Zavoda imaju privremeno osigurane dobre uslove za smještaj: suhe, prozračne, tople sobe i funkcionalne sanitarne čvorove. Više od ovoga za sada ne možemo očekivati, sve dok se rekonstrukcija Zavoda u potpunosti ne završi. Smatramo da izdata preporuka nije mogla biti realizirana iz opravdanih razloga.

Preporuka nije realizirana iz opravdanih razloga - elementarna nepogoda.

PREPORUKA - 2

Neophodno je da Zavod formira Prijemno odjeljenje u skladu s članom 136. Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih, mjera - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", br. 12/10 i 100/13) u okviru kojeg će utvrđivati prijedlog tretmana zatvorenika, što je neophodni uslov za postupak njihove resocijalizacije.

REALIZACIJA PREPORUKE

Izvršenim obilaskom Zavoda konstatirano je da je formirano Prijemno-otpusno odjeljenje. Stiče se dojam da je prostorija čista i uredna i u njoj je smješteno pet kreveta na sprat. Svakako se mora dalje razvijati i ulagati u Prijemno odjeljenje. Prije svega u humanizaciju prostora i investirati u sistem trajnog fizičkog nadzora štićenika koji borave u toj prostoriji.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 3.

Neophodno je poboljšati zdravstvenu zaštitu te, u skladu s članom 73. stav 1. Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih, mjera - prečišćeni

tekst (“Službeni glasnik BiH”, br. 12/10 i 100/13), stalno angažirati ljekara u zavodskoj ambulanti kao i organizirati redovne specijalističke preglede u Zavodu. Također je potrebno organizirati zdravstvenu zaštitu zatvorenika u zavodskoj ambulanti tokom 24 sata dnevno i s tim ciljem zaposliti dodatne medicinske radnike koji bi radili i treću smjenu.

REALIZACIJA PREPORUKE

U Zavodu su trenutno zaposlena dva medicinska tehničara, a ljekar opće prakse angažiran je po ugovoru o djelu. Dolazi dva do tri puta sedmično, a po potrebi i češće. Za sve specijalističke preglede ljekar zatvorenike upućuje u Opću bolnicu u Doboju s kojom Zavod ima ugovor. Specijalistička zdravstvena zaštita kvalitetno se realizira, što je utvrđeno uvidom u kartone štíćenika.

Prilikom obilaska Zavoda utvrđeno je da od posljednje posjete Nezavisne komisije u smislu poboljšanja zdravstvene zaštite nije ništa bitno urađeno. Napominjemo da je elementarna nepogoda, od koje je Zavod u dobroj mjeri stradao, uticala i na izvršenje ove mjere.

I dalje je ostao nerealiziran dio preporuke koji se odnosi na uvođenje sistemskog rješenja za smanjenje i održavanje bolesti ovisnosti u smislu sklapanja ugovora s Centrom za mentalno zdravlje Doboju, iako, prema izjavi tehničara Lazića, saradnja postoji u okviru općeg sistema mentalne zaštite u Republici Srpskoj.

Zdravstvenoj ordinaciji nedostaju osnovni aparati kao što su EKG i toksikometar. Konstatirano je da je potrebno izvršiti neke građevinske radove u ljekarskoj ordinaciji kako bi ljekarska soba za prijem pacijenata bila funkcionalnija.

I dalje je izražen nedostatak zubne ordinacije.

Preporuka nije realizirana iz opravdanih razloga - elementarna nepogoda.

PREPORUKA 4.

4. Vezano za održavanje lične higijene i higijene u sobama potrebno je:

4.1. Pritvorenicima omogućiti kupanje najmanje jednom dnevno a u skladu s članom 25. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije,

mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09).

- 4.2. U skladu s članom 32. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09), da ljekar ili drugi zdravstveni radnik Zavoda jednom sedmično vrši kontrolu higijene u sobama i o tome vodi posebnu evidenciju.**

REALIZACIJA PREPORUKE

U informaciji koju je Nezavisnoj komisiji dostavio direktor Zavoda 28.1.2014. konstatira se sljedeće:

- Shodno vašem aktu, obavještavamo vas da smo postupili po vašoj preporuci, te smo, u skladu s našim finansijskim mogućnostima, izvršili rekonstrukciju sanitarnih čvorova u KPZ-u Doboj.

Uvidom na licu mjesta Komisija konstatira da je Zavod pretrpio ogromnu štetu nakon poplava u maju 2014. godine te je potrebna ponovna rekonstrukcija sanitarnih čvorova u Zavodu.

Preporuka je bila realizirana.

PREPORUKA 5.

5. U vezi sa ishranom zatvorenika i pritvorenika potrebno je:

- 5.1. U skladu s članom 40. stavom 5. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09), uzorke hrane koja se priprema u Zavodu čuvati u frižideru 72 sata, a ne 24 sata kao što je sadašnja praksa.**
- 5.2. U skladu s članom 45. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09), ljekar je obavezan najmanje jednom sedmično, a drugi zdravstveni radnik svaki dan, vršiti obilazak kuhinje i provjeravanje higijenskih**

uslova, načina pripremanja hrane, kvalitet namirnica i kaloričnu vrijednost hrane kao i zdravstveno stanje lica koja rade u kuhinji, te o tome voditi knjigu kontrole kuhinje.

- 5.3. U skladu s članom 41. stavom 1. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09), hrana se mora pripremati na osnovu sedmičnih jelovnika a ne na osnovu 15-dnevnih, kao što je to sadašnja praksa.**

REALIZACIJA PREPORUKE

Uvidom na licu mjesta konstatirano je da je kuhinja u Kazнено-popravnom zavodu Doboj također pretrpjela ogromnu štetu nakon poplava u maju 2014. godine te joj je potrebna potpuna sanacija. Zavod je iz vlastitih finansijskih sredstava, koliko je bio u mogućnosti, uspio osposobiti kuhinju za rad, što je primarni cilj- redovna i kvalitetna ishrana štićenika. Također je konstatirano da je ispunjena preporuka Nezavisne komisije te da se uzorci hrane koji se pripremaju u Zavodu čuvaju u frižideru 72 sata s urednim etiketama o starosti uzoraka.

Preporuke iz tačke 5.2. i 5.3. zbog uslova u kojima trenutno Zavod radi, nisu bile cilj pregleda.

Preporuka je djelimično realizirana iz opravdanih razloga - elementarna nepogoda.

PREPORUKA 6.

Neophodno je poboljšati mogućnosti Zavoda za radno angažiranje zatvorenika te s tim ciljem formirati dodatne radne jedinice, a što će predstavljati bitan faktor prevaspitavanja i resocijalizacije zatvorenika.

REALIZACIJA PREPORUKE

Prema izjavi direktora KPZ-a Doboj, kako bi poboljšao radno angažiranje zatvorenika, Zavod je i stavio u funkciju mehaničarsku radionicu (bravarija), farmu svinja, plastenike u

kojima sade za svoje potrebe te je, u okviru unapređenja rada privredne jedinice, u pripremi i farma pilića, a sve s ciljem boljeg prevaspitavanja i socijalizacije zatvorenika.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 7.

Poboljšati sadržaje slobodnih aktivnosti zatvorenika kao dopunski oblik općeg i stručnog obrazovanja radi sticanja pozitivnih navika za racionalno korištenje slobodnog vremena poslije puštanja na slobodu u skladu s članom 87. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH" broj 12/10 i 100/13). S tim ciljem potrebno je da Zavod organizira dodatne sekcije u kojima bi bili angažirani zatvorenici.

REALIZACIJA PREPORUKE

Prema izjavi direktora Zavoda, slobodne aktivnosti zatvorenika su poboljšane. Svim zatvorenicima je osiguran boravak na otvorenom u što su se uvjerali i članovi Nezavisne komisije obilaskom Zavoda, opremljene su prostorije za dnevni boravak u kojima su TV prijemnik i DVD. U uslovima u kojima trenutno radi Zavod bolji rezultati nisu mogući.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 8.

Potrebno je da Zavod donese pravilnik o korištenju videonadzora kojim će se jasno regulirati postupak za pristup serveru i pregledanje snimaka s nadzornih kamera kao i jasno propisati koje su osobe ovlaštene za te radnje.

REALIZACIJA PREPORUKE

Obilaskom Zavoda konstatirano je da su elektroinstalacije u potpunosti stradale te da je i videonadzor potpuno van funkcije. Zavod u ovom trenutku nije u mogućnosti da nađe

finansijska sredstva za ponovnu nabavku uređaja. Ovo pitanje videonadzora štićenika u Zavodu bit će odgođeno na neodređeno vrijeme.

Preporuka nije realizirana iz opravdanih razloga - elementarna nepogoda.

II. Obavljanje razgovora sa zatvorenicima i pritvorenicima s ciljem utvrđivanja njihovih konkretnih pritužbi

Tokom posjete Nezavisne komisije KPZ-u Doboj bio je samo jedan zatvorenik kojeg je osudio Sud BiH koji nije tražio razgovor s Komisijom. U razgovoru s direktorom Zavoda članovi Nezavisne komisije informirani su da je primjeran zatvorenik te da će uskoro na uslovni otpust jer je odslužio 2/3 kazne.

Nakon kontrolnog pregleda i obavljenog razgovora s direktorom Kazneno-popravnog zavoda Doboj, zaključak Nezavisne komisije je da su poplave značajno negativno uticale na kvalitet i obim uslova boravka osuđenih lica. Naporima uprave Zavod funkcionira u smanjenom kapacitetu pridržavajući se profesionalnih standarda u radu sa štićenicima, obezbjeđujući osnovno poštivanje ljudskih prava vezano za uslove boravka u Zavodu. Nezavisna komisija ograđuje se od davanja generalne ocjene uslova boravka štićenika u KPZ-u Doboj zbog kratkog vremenskog perioda koji je protekao od poplave do dana pregleda.

2. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Orašje 25.6.2015.

Najavljena kontrolna posjeta Kazneno-popravnog zavodu Orašje obavljena je 25.6.2015. Tokom posjete obavljen je razgovor s: direktorom Ivom Ivkićem, pomoćnikom direktora za ekonomske poslove Matom Brašnjićem, pomoćnikom direktora za pravne poslove Snježanom Kesić i nadzornikom straže Željkom Župarićem kao i pritvorenicima i zatvorenicima kojima je mjeru pritvora, odnosno kaznu izrekao Sud BiH.

Cilj posjete bio je:

- Kontrola realizacije preporuka datih u Izvještaju od 8.11.2013. kao i nerealiziranih preporuka datih u Izvještaju od 8.11.2013.
- Obavljanje razgovora sa zatvorenicima i pritvorenicima s ciljem utvrđivanja njihovih konkretnih pritužbi.

I. Realizacija preporuka

Pregledom u Zavodu obuhvaćena je neposredna kontrola preporuka uvidom na licu mjesta i obavljanjem razgovora sa zavodskom upravom.

Realizacija preporuka datih u Izvještaju od 8.11.2013.

PREPORUKA 1.

Potrebno je da Federalno ministarstvo pravde preduzme potrebne aktivnosti s ciljem angažiranja dodatnih uposlenika predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji KPZ-a Orašje od marta 2012. godine čime će biti stvoreni uslovi za osiguranje tretmana resocijalizacije i adekvatne zdravstvene zaštite zatvorenika.

REALIZACIJA PREPORUKE

U Zavodu su u međuvremenu zaposlena dva pomoćnika direktora, vaspitač, nadzornik straže, medicinski tehničar, šest zavodskih stražara i jedan referent, a prema navodima zavodske uprave, potrebno je dodatno zapošljavanje još dva vaspitača.

Preporuka je djelimično realizirana.

PREPORUKA 2.

Potrebno je uredno voditi sve propisane evidencije pa tako i knjigu kontrole higijene u sobama u skladu s članom 32. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09) i knjigu kontrole kuhinje u skladu s članom 45. Pravilnika o

kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09).

REALIZACIJA PREPORUKE

Sve evidencije uredno se vode.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 3.

Potrebno je uredno voditi i sve zdravstvene kartone u kojima će se upisati i svi obavljeni pregledi. Naime, konstatirano je da u zdravstvenom kartonu pritvorenika koji je odbijao da uzima hranu nisu unesene svakodnevne kontrole ljekara u skladu s članom 46. stav 2. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09).

REALIZACIJA PREPORUKE

Svi zdravstveni kartoni uredno se vode.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 4.

Potrebno je svim pritvorenicima i zatvorenicima obezbijediti svakog dana dovoljnu količinu tople vode za održavanje lične higijene u skladu s članom 24. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09). Naime, konstatirano je da u prijemno-otpusnom odjeljenju često nedostaje tople vode pa je s tim u vezi potrebno povećati kapacitet bojlera.

REALIZACIJA PREPORUKE

Prema navodima zavodske uprave, bojler se koristi 24 sata i održava ga firma iz Brčko Distrikta BiH te nema pritužbi zatvorenika na količinu tople vode.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 5.

Potrebno je zabraniti službenicima zatvorske straže da u Zavodu među zatvorenicima nose gumene palice jer je to u suprotnosti s članom 40. stav. 1. Pravilnika o načinu vršenja službe osiguranja, naoružanju i opremi i upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude u zavodima za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 34/05).

REALIZACIJA PREPORUKE

Prema navodima zavodske uprave, službenici zatvorske straže više ne nose u Zavodu gumene palice niti su obilaskom Zavoda primijećeni službenici zatvorske straže koji ih nose.

Preporuka je realizirana.

Realizacija nerealiziranih preporuka datih u Izvještaju od 9.11.2012.

PREPORUKA 3.1.

Potrebno je sklopiti ugovor između Zatvora i detox-centra u Tuzli radi efikasnijeg tretmana bolesnika ovisnika o narkoticima.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod je sklopio ugovore s nevladinim organizacijama za borbu protiv bolesti ovisnosti a trenutno imaju četiri zatvorenika koji su ovisnici o opojnim drogama i koji redovno primaju terapiju Suboxonom.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 3.2.

Zdravstvenu zaštitu neophodno je poboljšati te, u skladu s članom 73. stav 1. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", br. 12/10 i 100/13), stalno angažirati ljekara u zavodskoj ambulanti i organizirati redovne specijalističke preglede u Zavodu. Također, potrebno je organizirati zdravstvenu zaštitu zatvorenika u zavodskoj ambulanti 24 sata dnevno i u tu svrhu zaposliti dodatne medicinske radnike koji bi radili i treću smjenu.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod još uvijek nije stalno radno angažirao ljekara, ali su zaključili ugovor o djelu s tri ljekara, i to: specijalistom opće prakse koji u Zavod dolazi jednom do dva puta sedmično, a po potrebi i češće, specijalistom neurpsihijatrije koji u Zavod dolazi jednom sedmično i specijalistom interne medicine koji u Zavod dolazi dva puta mjesečno. Također je Zavod radno angažirao i dodatnog medicinskog tehničara tako da su trenutno zaposlena tri medicinska tehničara koji rade prvu i drugu smjenu, odnosno do 23 sata, što je period u kojem se zatvorenicima i pritvorenicima daje terapija, a u slučaju potrebe nakon 23 sata zatvorenici i pritvorenici se odvođe u Dom zdravlja radi pružanja lječničke pomoći.

Preporuka je realizirana te je zatvorenicima i pritvorenicima omogućena kvalitetna primarna zdravstvena zaštita.

PREPORUKA 4.1.

Pritvorenlicima omogućiti kupanje najmanje jednom dnevno a u skladu s članom 25. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09).

REALIZACIJA PREPORUKE

Svim pritvorenlicima omogućeno je kupanje svaki dan ukoliko oni to žele, dok zatvorenici imaju kupatila u sobama.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 6.

Za radno angažiranje zatvorenika neophodno je poboljšati mogućnosti Zavoda. S tim ciljem formirati dodatne radne jedinice, a prevashodno u okviru Zavoda registrirati privrednu jedinicu kako bi se obezbijedio rad zatvorenlicima a time i bolji uslovi u prevaspitavanju i resocijalizaciji.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod još uvijek nije registrirao privrednu jedinicu što je bitan preduslov za povećanje radno angažiranih zatvorenika. Prema navodima zavodske uprave, još uvijek nisu dobili saglasnost od Vlade Federacije BiH za registraciju Privredne jedinice čime bi mogli dodatno sezonski radno angažirati još oko 25-30 zatvorenika.

Preporuka nije realizirana, ali je Uprava Zavoda preduzela aktivnosti s ciljem njenog ispunjenja.

PREPORUKA 8.

Prostorije za posjete zatvorenlicima potrebno je urediti i proširiti njihov kapacitet što će zatvorenlicima omogućiti da provode kvalitetnije vrijeme sa članovima svoje porodice a naročito s djecom.

REALIZACIJA PREPORUKE

Izvršenim obilaskom prostorije za posjete utvrđeno je da se ona sastoji od jednog velikog stola s pregradom visine oko 25 cm te sa 6-8 stolica sa svake strane stola. Prema izjavi zavodske uprave, posjete se obavljaju pod nadzorom zatvorske straže i dozvoljen je kraći fizički kontakt, a restoranske posjete u kojima bi bio dozvoljen i fizički kontakt ne postoje.

Preporuka je djelimično realizirana.

II. Obavljeni razgovori sa zatvorenicima

Tokom posjete obavljen je razgovor s dva pritvorenika kojima je mjeru pritvora izrekao Sud BiH i pet zatvorenika koje je osudio Sud BiH a koji su izjasnili da žele da obave razgovor, i to:

1. Pritvorenik M. B. imao je prigovor na kvalitet zdravstvene zaštite u Zavodu s obzirom na to da je tražio od Suda BiH da mu se omogući pregled kod neurologa. Sud BiH mu je odobrio pregled ali o njegovom trošku što je on platio 40 KM. Prema njegovoj izjavi, specijalista radiolog uputio ga je na RTG pregled te mu je Sud BiH odobrio i ovaj pregled, ali o vlastitom trošku.

Provjeravjući navode pritvorenika, obavljen je razgovor s Upravom zavoda koja je navela da se o svim zdravstvenim problemima obavještava Sud BiH uz očitvanje zavodskog ljekara, a koji odlučuje o tome da li će se pritvorenik poslati na pregled i o čijem trošku. U konkretnom slučaju postupljeno je na ovakav način te je Sudu BiH dostavljeno i mišljenje ljekara porodične medicine koji ga je i pregledao.

2. Pritvorenik J. T. također je imao pritužbi na kvalitet zdravstvene zaštite s obzirom na to da ima potrebu za specijalističkim pregledom a Sud BiH mu je dao saglasnost da te preglede obavi o svom trošku. Također se žalio da ga niko iz Suda BiH ne posjećuje te da mu je ukinuta naknada kao demobilisanom borcu čime je njegova porodica ostala bez ikakvih primanja.
3. Osuđenik I. S. imao je pritužbi na rad vaspitača te da je samo jedan vaspitač za sve njih kao i da nije radno angažiran iako želi da radi. Također mu nisu odobrene slobodne posjete djevojke jer su mu rekli da je neuredno rješenje Centra za socijalni

rad Orašje o postojanju vanbračne zajednice što je neophodni uslov za odobravanje slobodne posjete. Dalje je naveo da su prostorije za posjete neodgovarajuće i male te da nema restoranskih posjeta. Zatvorenik je također istakao problem prijavljivanja prebivališta u Orašju jer nije u mogućnosti da prijavi prebivalište u očevoj kući s obzirom na to da je prije lišavanja slobode živio u Brčkom sa svojom djevojkom.

Vežano za navedene pritužbe obavljen je razgovor sa zavodskom upravom koja je navela da ne postoji mogućnost da zatvorenici mijenjaju mjesto prebivališta za vrijeme dok se nalaze na izdržavanju kazne zatvora te da je zatvoreniku jednom prilikom nuđen posao u kuhinji ali da je on to odbio. Također, članovi Nezavisne komisije ostvarili su uvid u Uvjerenje Centra za socijalni rad Orašje vezano za vanbračnu zajednicu zatvorenika s A. O. te je tom prilikom utvrđeno da uvjerenje nije potpuno jer u njemu nije navedeno od kada zajednica traje.

4. Osuđenik M. B. imao je pritužbu na kvalitet zdravstvene zaštite s obzirom na to da već 10-ak dana čeka na pregled kod dermatologa te da dugo čeka na popravak zuba. Također je izjavio da nikada nije upoznat s Pravilnikom o kućnom redu, da su prostorije za posjetu neodgovarajuće te je i on istakao problem prijavljivanja prebivališta za vrijeme dok služi kaznu zatvora.

Vežano za navedene pritužbe ostvaren je uvid u lični dosje zatvorenika te je utvrđeno da se u njemu nalazi izjava da je upoznat sa svim zakonima i pravilnicima te je obavljen razgovor i sa zavodskom upravom koja je navela da je zatvoreniku sutra zakazan pregled kod dermatologa te da je jednom išao na stomatološki pregled o svom trošku ali da se on sastojao od čišćenja zubnog kamenca.

5. Osuđenik T. M. naveo je da postoje samo dvije telefonske govornice što je nedovoljno za sve zatvorenike te da se one nalaze na otvorenom s manjom nadstrešnicom, a da ne postoji nadstrešnica ispod koje bi ostali zatvorenici čekali. Nadalje je naveo da sportske aktivnosti nisu odvojene od šetnje tako da svi zatvorenici budu istovremeno na istom terenu. Također je rekao da od zavodske uprave ne može dobiti odgovarajuće pravne savjete, zatim da ne postoje restoranske posjete te da se paketi otvaraju i pregledaju bez prisustva zatvorenika ili pošiljaoca.

Vežano za navedene pritužbe izvršen je obilazak kruga za šetnju na kojem se nalazi odbojkaški teren, koš, natkrivena teretana, sto za stoni tenis, dvije klupe za sjedenje i

dvije telefonske govornice a koji zatvorenici mogu koristiti dva puta dnevno po sat i po. Utvrđeno je da se krug za šetnju nalazi na istom mjestu kao i sportski tereni, ali da Zavod nema dovoljno prostora za njihovo proširenje. U trenutku posjete na krugu za šetnju zatečeno je 10-ak zatvorenika tako da je navedeni prostor za potrebe ovolikog broja zatvorenika sasvim dovoljan. Također je utvrđeno da dvije telefonske govornice imaju samo manju nadstrešnicu koja djelimično zaklanja korisnika govornice. Što se tiče paketa koje zaprimaju zatvorenici, prema izjavi zavodske uprave, svi paketi koje donose posjetioci otvaraju se pred njima te se posjetiocima vraćaju predmeti koji se ne mogu unijeti u Zavod.

6. Osuđenici P. V. i H. Š. izjavili su da im se odgađaju korištenja vanzavodskih pogodnosti, jer zavodska uprava tek nakon što ispune uslove za njihvo odobravanje šalje dopise policiji u kojima traže saglasnost za to odobravanje. Također su naveli da nisu nikada bili upoznati sa sadržajem ZIKS-a i Pravilnika o kućnom redu.

Povodom ovih pritužbi članovi Nezavisne komisije ostvarili su uvid u dosjee ovih zatvorenika te utvrdili da su oni potpisali izjavu da su upoznati sa zakonima i pravilnicima. Također je obavljen razgovor sa zavodskom upravom u kojem su oni naveli da je u toku izrada Pravilnika o korištenju vanzavodskih pogodnosti u FBiH u kojem će biti propisano da će se saglasnost od policije za odobravanje vanzavodskih pogodnosti tražiti tek nakon što osuđenik ispuni potrebne uslove pa se ovakva praksa i sada primjenjuje.

Na osnovu svega navedenog a u svrhu poboljšanja uslova boravka zatvorenika i pritvorenika u KPZ-u Orašje, Nezavisna komisija daje sljedeće

P R E P O R U K E

1. Iako je u KPZ-u Orašje zaposleno dodatno zavodsko osoblje, i dalje je neophodno da Federalno ministarstvo pravde preduzme potrebne aktivnosti s ciljem radnog angažiranja dodatnih vaspitača, čime će se stvoriti uslovi za osiguranje adekvatnijeg tretmana resocijalizacije.

2. Potrebno je da Vlada Federacije BiH što hitnije izda saglasnost KPZ-u Orašje za registriranje Privredne jedinice čime će se povećati mogućnosti Zavoda za radno angažiranje zatvorenika u skladu s članom 26.2. Evropskih zatvorskih pravila prema kojima zatvorske vlasti imaju obavezu nastojati da obezbijede dovoljno korisnog posla za zatvorenike.
3. Potrebno je da zavodska uprava obezbijedi zatvorenicima i restoranske posjete što će omogućiti zatvorenicima održavanje i razvijanje porodičnih odnosa na što normalniji način u skladu s članom 24.4. Evropskih zatvorskih pravila.
4. Potrebno je da Uprava Zavoda instalira i dodatne telefonske govornice budući da postoje samo dvije koje su nedovoljne za puni kapacitet Zavoda, te da se one izmjestе u unutrašnjost objekta čime će se zatvorenicima obezbijediti kvalitetnije ostvarivanje prava na komunikaciju s vanjskim svijetom, a s obzirom na to da su postojeće telefonske govornice smještene na otvorenom tako da je ostvarivanje ovog prava znatno otežano prilikom loših vremenskih uslova.
5. Potrebno je da Sud BiH dodatno preispita zahtjeve pritvorenika za specijalističkim pregledima. Naime, članom 40.3. Evropskih zatvorskih pravila propisano je da *zatvorenici treba da imaju pristup zdravstvenim službama u zemlji bez diskriminacije po osnovu njihovog pravnog statusa* pa konsekvetno tome svi pritvorenici imaju pravo na besplatne specijalističke preglede koje bi imali i kada bi bili na slobodi s ovjerenom zdravstvenom knjižicom.
6. Potrebno je da Uprava Zavoda u skladu s članom 23.1. Evropskih zatvorskih pravila obezbijedi svim zatvorenicima odgovarajuće uslove za pristup pravnoj pomoći u rješavanju njihovih problema u vezi s prijavom prebivališta kao i dobivanja uvjerenja od centra za socijalni rad.
7. Potrebno je da Sud BiH i zavodska uprava preduzmu potrebne aktivnosti s ciljem pružanja socijalne pomoći ugroženim pritvorenicima i članovima njihovih porodica u skladu s članom 25.3. Evropskih zatvorskih pravila prema kojem *zatvorski režim treba da pruži zatvornicima socijalnu pomoć*.

Nakon kontrolnog pregleda, obilaska prostorija i obavljenih razgovora u Kazneno-popravnom zavodu Orašje zaključak Nezavisne komisije je da je većina predloženih preporuka ispunjena. Ostaje obaveza realizacije neispunjenih preporuka te novih preporuka.

3. Najavljena kontrolna posjeta KPZ-u Bijeljina 26.6.2015.

Najavljena kontrolna posjeta Kazneno-popravnom zavodu Bijeljina obavljena je 26.06.2015. godine. Tokom posjete obavljen je razgovor s: pomoćnikom direktora za tretman Miroslavom Marićem, pomoćnikom direktora za osiguranje Daliborom Vujnovićem i pomoćnikom direktora za zdravstvo Stankom Blagojevićem.

Cilj posjete bio je:

- Kontrola realizacije preporuka datih u Izvještaju od 8.11.2013. kao i nerealiziranih preporuka datih u Izvještaju od 31.1.2013.
- Obavljanje razgovora sa zatvorenicima i pritvorenicima s ciljem utvrđivanja njihovih konkretnih pritužbi.

I. Realizacija preporuka

Pregledom u Zavodu obuhvaćena je neposredna kontrola preporuka uvidom na licu mjesta i obavljanjem razgovora sa zavodskom upravom.

Realizacija preporuka datih u Izvještaju od 8.11.2013.

PREPORUKA 1.

Potrebno je da Ministarstvo pravde Republike Srpske preduzme hitne mjere s ciljem završetke izgradnje novog zavoda na lokalitetu Golo Brdo s obzirom na veoma loše uslove boravka zatvorenika i pritvorenika u postojećem zavodu. Najlošije uslove boravka imaju pritvorenici te je potrebno što hitnije osposobiti novo Pritvorsko odjeljenje čiji su objekti već izgrađeni.

REALIZACIJA PREPORUKE

Objekat novog zavoda još uvijek nije izgrađen s obzirom na to da su obustavljene međunarodne donacije.

Preporuka nije realizirana.

PREPORUKA 2.

Potrebno je smanjiti broj zatvorenika jer je evidentirana prekobrojnost što naročito dolazi do izražaja s obzirom na veoma loše uslove boravka.

REALIZACIJA PREPORUKE

U Zavodu u trenutku posjete nije bilo prekobrojnosti.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 3.

Ponovo se naglašava potreba da Ministarstvo pravde BiH preduzme potrebne mjere s ciljem usaglašavanja entitetskih zakona i pravilnika s državnim.

REALIZACIJA PREPORUKE

Entitetski zakoni o izvršenju krivičnih sankcija još uvijek nisu usklađeni s državnim.

Preporuka nije realizirana.

PREPORUKA 4.

Preporučuje se Sudu BiH da ne upućuje osuđenike i pritvorenike u KPZ Bijeljina zbog veoma loših uslova boravka i nemogućnosti osiguravanja primjene odredbi Zakona o

izvršenju krivičnih sankcija BiH i Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH.

REALIZACIJA PREPORUKE

U trenutku posjete u KPZ-u Bijeljina bila su četiri pritvorenika kojima je mjeru pritvora odredio Sud BiH te četiri osuđenika kojima je kaznu zatvora izrekao isti sud.

Preporuka nije realizirana.

Realizacija nerealiziranih preporuka datih u Izvještaju od 31.1.2013.

PREPORUKA 1.

Neophodno je zapošljavanje dodatnog medicinskog tehničara kako bi se osigurala kvalitetnija medicinska zaštita zatvorenika i pritvorenika.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod je radno angažirao još jednog medicinskog tehničara.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 2.1.

Ubrzati aktivnosti na izgradnji novog zavoda koji će imati bolje uslove za smještaj zatvorenika i pritvorenika.

REALIZACIJA PREPORUKE

Objekat novog zavoda još uvijek nije izgrađen s obzirom na to da su obustavljene međunarodne donacije, a zavodska uprava izgradila je objekat prijavnice te uradila neke manje građevinske radove.

Preporuka nije realizirana, ali je Uprava Zavoda preduzela aktivnosti s ciljem njenog ispunjenja.

PREPORUKA 2.2.

Pritvoreniciima omogućiti da u svako doba imaju nesmetani pristup sanitarnom čvoru i vodi za piće u skladu s članom 28. stav 1. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09). U tom smislu potrebno je u svakoj sobi u Pritvorskom odjeljenju napraviti sanitarne čvorove i tekuću vodu.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod još uvijek nije ništa preduzeo na realizaciji navedene preporuke s obzirom na to da se očekuje završetak izgradnje novog zavoda.

Preporuka nije realizirana.

PREPORUKA 2.3.

U sobama Pritvorskog odjeljenja uspostaviti sistem alarma koji će omogućiti pritvoreniciima da odmah kontaktiraju zavodske službenike u skladu s članom 18.2. tačka c) Evropskih zatvorskih pravila.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod još uvijek nije uspostavio sistem alarma jer, prema njihovoj izjavi, i dalje nedostaju novčana sredstva.

Preporuka nije realizirana.

PREPORUKA 2.4.

Potrebno je da Zavod provjeri da li sobe u kojima su smješteni zatvorenici i pritvorenici zadovoljavaju standarde smještaja propisane članom 66. stav 2. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", br. 12/10 i 100/13). Ukoliko se nakon izvršenih provjera utvrdi da sobe ne zadovoljavaju standarde smještaja, potrebno je izbaciti pojedine krevete iz soba te tako povećati korisnu površinu.

REALIZACIJA PREPORUKE

Prema izjavi zavodske uprave, u KPZ-u Bijeljina nema prekobrojnih zatvorenika te sve sobe zadovoljavaju standarde smještaja.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 2.7.

U sobama instalirati po jedan TV prijemnik u skladu s članom 36. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09).

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod još uvijek nije instalirao TV prijemnike u sobama jer, prema njihovoj izjavi, nedostaju novčana sredstva a ta obaveza nije ni propisana entitetskim zakonom i pravilnikom o kućnom redu.

Preporuka nije realizirana, ali je zavodska uprava dala razumno objašnjenje za njenu nerealizaciju.
--

PREPORUKA 2.8.

Obezbijediti zatvorenicima poseban prostor u kojem će čuvati sezonsku garderobu, a naročito obuću, s obzirom na to da njeno držanje u sobama čini sobe neurednim i smanjuje njihovu korisnu površinu.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod još uvijek nije obezbijedio poseban prostor za sezonsku odjeću i obuću jer, prema njihovoj izjavi, nedostaje prostor, a navedeni problem rješavaju tako što višak garderobe uz pomoć posjetilaca šalju kući.

Preporuka nije realizirana, ali je Uprava Zavoda preduzela aktivnosti s ciljem njenog ispunjenja.

PREPORUKA 2.9.

Renovirati kupatila i sanitarne čvorove.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod je renovirao kupatila i sanitarne čvorove u Odjeljenju za osuđena lica te djelimično i u Odjeljenju za pritvorena lica.

Preporuka djelimično realizirana.

PREPORUKA 2.10.

Iako je higijena u sobama zadovoljavajuća, ipak je potrebno da ljekar ili drugi zdravstveni radnik jednom sedmično vrši kontrolu higijene u sobama i o tome vodi evidenciju u skladu s članom 32. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09).

REALIZACIJA PREPORUKE

Ljekar i češće obilazi sobe i kontrolira higijenu a evidentira značajnije napomene o čemu sačinjava mjesečni izvještaj o stanju lične i opće higijene zatvorenika i pritvorenika.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 3.

Neophodno je da Zavod formira Prijemno odjeljenje u skladu s članom 136. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", br. 12/10 i 100/13) u okviru kojeg će utvrđivati prijedlog tretmana zatvorenika što je neophodni uslov za postupak njihove resocijalizacije.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavod još uvijek nije formirao prijemno odjeljenje jer, prema njihovoj izjavi, nedostaje prostor.

Preporuka nije realizirana.

PREPORUKA 5.

Potrebno je svim pritvorenicima omogućiti boravak na otvorenom od najmanje tri sata dnevno u skladu s članom 84. stav 2. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", br. 12/10 i 100/13). Također je potrebno poboljšati i sadržaj kruga za šetnju pritvorenika kako bi se kvalitetnije očuvalo njihovo psihofizičko zdravlje.

REALIZACIJA PREPORUKE

Prema navodima zavodske uprave, svi pritvorenici borave na otvorenom najmanje dva sata dnevno te nije bilo pritužbi na to njihovo pravo. Pritvorenicima je na raspolaganju manji krug za šetnju te im je naknadno postavljen i koš za sportske aktivnosti, ali taj krug za šetnju nema natkriveni dio.

Preporuka djelimično realizirana.

PREPORUKA 6.

Potrebno je da Zavod organizira osnivanje sekcija i stimulira zatvorenike da im pristupe kao dopunski oblik općeg i stručnog obrazovanja u skladu s članom 87. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", br. 12/10 i 100/13).

REALIZACIJA PREPORUKE

Prema izjavi zavodske uprave, zatvorenici se svake druge nedjelje šalju na sportske terene gdje im se organiziraju turniri. Također je u krugu Zavoda za zatvorenike realiziran kurs engleskog jezika kao i grupni rad te osiguran prostor za rezbarsku sekciju.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 7.1.

U skladu s članom 40. stav 5. Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", broj 55/09), uzorke hrane koja se priprema u Zavodu čuvati u frižideru 72, a ne 24 sata kao što je sada praksa.

REALIZACIJA PREPORUKE

Uzorci hrane čuvaju se 72 sata.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 8.

Potrebno je proširiti i urediti prostoriju za posjetu zatvorenicima i pritvorenicima kako bi im se, u skladu s članom 24.4. Evropskih zatvorskih pravila, omogućilo da održavaju i unapređuju porodične odnose na što normalniji način.

REALIZACIJA PREPORUKE

Proširena je prostorija za posjete tako da se u njoj nalazi više stolova i stolica u kojoj zatvorenici mogu primiti posjete i održavati porodične odnose na što normalniji način.

Preporuka je realizirana.

PREPORUKA 9.

Potrebno je da Zavod donese pravilnik o korištenju videonadzora kojim će se jasno regulirati postupak za pristup serveru i pregledanje snimaka s nadzornih kamera kao i da jasno propiše koje su osobe ovlaštene za te radnje.

REALIZACIJA PREPORUKE

Zavodska uprava donijela je pravilnik kojim je reguliran postupak pristupa serveru i pregledanju snimaka nadzornih kamera.

Preporuka je realizirana.

II. Obavljeni razgovori sa zatvorenicima

Tokom posjete obavljen je razgovor s dva pritvorenika kojima je mjeru pritvora izrekao Sud BiH i dva zatvorenika koja je osudio Sud BiH a koji su se izjasnili da žele obaviti razgovor, i to:

1. Osuđenik M. M. imao je pritužbi na zdravstvenu zaštitu jer, po njegovoj izjavi, ima problema s kamenom u bubregu i potrebno mu je liječenje te je istakao da se besplatno samo vade zubi ali ne i popravljaju. Također je istakao da mu nije dozvoljeno da razgovara sa svojom djevojkom, jer su mu tražili potvrdu od centra za socijalni rad da je s njom u vanbračnoj zajednici. Osuđenik je također naveo da ima bolesnog i starog oca te da centar za socijalni rad nije nikada obišao njegovog oca.

Povodom spomenutih navoda osuđenika, članovi Nezavisne komisije obavili su razgovor sa zavodskim ljekarom koji je rekao da je zdravstveno stanje osuđenika sada mirno te da nema tegoba, a da će u slučaju komplikacija biti konsultiran urolog. Također je rekao da se svim zatvorenicima besplatno popravljaju zubi u domu zdravlja, a pritom je najveći problem što većina njih ima veoma loše zube te ih je često potrebno izvoditi na stomatološki pregled. To bi se moglo riješiti ukoliko bi Zavod nabavio stomatološku stolicu nakon čega bi mogao zaključiti ugovor o djelu sa stomatologom koji bi redovno dolazio u Zavod.

2. Osuđenik D. P. nije imao konkretnih pritužbi na uslove smještaja i poštivanje njegovih prava.
3. Pritvorenik I. Z. nije imao pritužbi na uslove boravka, ali je istakao da njegova porodica živi u Prijedoru te zbog udaljenosti dolaze u posjetu svaka dva mjeseca pa bi želio da bude premješten u Banju Luku.

Pritvoreniku je savjetovano da uputi zahtjev Sudu BiH za odobravanje premještaja.

4. Pritvorenik Ž. G. također nije imao pritužbi na uslove boravka, ali je i on istakao da njegova porodica živi u Prijedoru te da ga zbog udaljenosti uopće ne posjećuje. Ima sina od četiri mjeseca a nikada ga nije vidio. Pritvorenik je tražio premještaj u Banju Luku te mu je Sud BiH to i odobrio, ali su ga obavijestili da u KPZ-u Banja Luka trenutno nema mjesta.

Na osnovu svega navedenog, a u svrhu poboljšanja uslova boravka zatvorenika i pritvorenika u KPZ-u Bijeljina, Nezavisna komisija daje slijedeće

P R E P O R U K E

1. I dalje je potrebno da Ministarstvo pravde Republike Srpske u saradnji sa Upravom KPZ-a Bijeljina preduzme hitne mjere s ciljem završetka izgradnje novog zavoda na lokalitetu Golo Brdo s obzirom na veoma loše uslove boravka zatvorenika i pritvorenika u postojećem zavodu.

2. Ponovo se naglašava potreba da Ministarstvo pravde BiH preduzme potrebne mjere s ciljem usaglašavanja entitetskih zakona i pravilnika s državnim.
3. Ponovo se preporučuje Sudu BiH da ne upućuje osuđenike i pritvorenike u KPZ Bijeljina zbog veoma loših uslova boravka i nemogućnosti osiguravanja primjene odredbi Zakona o izvršenju krivičnih sankcija BiH i Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera BiH.
4. Potrebno je da zavodska uprava dodatno uredi krug za šetnju pritvorenika te da jedan dio kruga natkrije kako bi se pritvorenicima omogućio boravak na otvorenom i za vrijeme loših vremenskih uslova.
5. Potrebno je da zavodska uprava u saradnji s Ministarstvom pravde Republike Srpske obezbijedi stomatološku stolicu u Zavodu čime bi se omogućilo radno angažiranje stomatologa koji bi redovno dolazio u Zavod, a čime bi se svim zatvorenicima obezbijedile usluge kvalificiranog stomatologa propisane članom 41.5. Evropskih zatvorskih pravila te obezbijedilo pravo na popravak i vađenje zuba propisano članom 71. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Bosne i Hercegovine.
6. Potrebno je da zavodska uprava preispita mogućnost da zatvorenici komuniciraju telefonom i sa osobama koje nisu članovi njihovih porodica čime bi se zatvorenicima omogućilo pravo na komuniciranje s vanjskim svijetom propisano članom 24.1. Evropskih zatvorskih pravila prema kojem zatvorenici mogu komunicirati ne samo s članovima svojih porodica nego i s drugim osobama.
7. Potrebno je da Sud BiH u saradnji s Ministarstvom pravde Republike Srpske što hitnije preduzme potrebne radnje s ciljem premještanja pritvorenika u zavode koji se nalaze u blizini njihovh domova u skladu s članom 17.1. Evropskih zatvorskih pravila čime će se omogućiti pritvorenicima kvalitetno komuniciranje s članovima njihovih porodica te održavanje i razvijanje porodičnih odnosa.
8. Potrebno je da Sud BiH i zavodska uprava preduzmu potrebne aktivnosti s ciljem pružanja socijalne pomoći ugroženim pritvorenicima i članovima njihovih porodica u skladu s članom 25.3. Evropskih zatvorskih pravila prema kojem *zatvorski režim treba da pruži zatvornicima socijalnu pomoć.*

Nakon kontrolnog pregleda, obilaska prostorija i obavljenih razgovora u Kazneno-popravnom zavodu Bijeljina, zaključak Nezavisne komisije je da većina predloženih preporuka i dalje nije ispunjena i da su i dalje nezadovoljavajući uslovi boravka zatvorenika i pritvorenika pa je potrebno intenzivirati izgradnju novog zavoda.

4. Najavljena posjeta Jedinici za izgradnju državnog zatvora, 30.11.2015.

Najavljena posjeta Jedinici za izgradnju državnog zatvora obavljena je 30.11.2015. Tokom posjete obavljen je razgovor s direktorom za izgradnju državnog zatvora Zoranom Bašićem te je izvršen i obilazak državnog zatvora u izgradnji.

U razgovoru s direktorom Zoranom Bašićem došlo se do saznanja da je Jedinica za izgradnju državnog zatvora počela s radom u februaru 2011. godine te da su do sada proveli 11 tendera. Ugovor o izgradnji državnog zatvora potpisan je u junu 2014. godine sa češko-španskim konzorcijem te su radovi počeli 19.8.2014., a očekivani završetak radova je kraj 2016. godine. Direktor je tokom razgovora izjavio i da bi Ministarstvo pravde BiH trebalo donijeti podzakonske akte s ciljem registracije budućeg zavoda te provesti procedure zapošljavanja potrebnog zavodskog osoblja i zavodske uprave koji će pokrenuti aktivnosti nabavke opreme, izrade pravilnika i planiranja budžeta.

Također, članovi Nezavisne komisije su uvidom na terenu utvrdili da se na izgradnji državnog zatvora intenzivno provode građevinski radovi.

Na osnovu obavljenog razgovora i obilskom na terenu, Nezavisna komisija daje sljedeću:

P R E P O R U K U

- 1.** Potrebno je da Ministarstvo pravde BiH blagovremeno donese odgovarajuće podzakonske akte s ciljem registracije budućeg zavoda, kao i da provede procedure zapošljavanja potrebnog zavodskog osoblja i zavodske uprave koji će pokrenuti aktivnosti nabavke opreme, izrade pravilnika i planiranja budžeta, a s obzirom na to da će se izgradnja državnog zatvora okončati krajem 2016. godine pa je potrebno

blagovremeno stvoriti uslove kako bi državni zatvor bio stavljen u funkciju odmah nakon njegove izgradnje.

Odjeljak C. Javnost rada

Sve sjednice Nezavisne komisije pratili su zaposleni u Sektoru za odnose s javnošću Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH, a predsjednik Nezavisne komisije je, na zahtjev predstavnika medija u BiH, davao i usmene izjave u vezi s radom Nezavisne komisije.

Prema članu 17. Poslovnika o radu Nezavisne komisije, podaci i informacije koje se prikupe tokom kontrole, te sadržaj obavljenih razgovora s licima lišenim slobode, kao i drugim licima koja mogu dati relevantne podatke su povjerljive prirode te su sjednice Nezavisne komisije po pojedinim tačkama dnevnog reda bile zatvorene za javnost.

Odjeljak D. Administrativno-tehnička podrška u radu

Zajednička služba Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH, u skladu s članom 24. Poslovnika, pružala je svu administrativno-tehničku i stručnu podršku u radu Nezavisne komisije. Zajednička služba osigurala je potrebne uslove za rad Nezavisne komisije angažiranjem stručnog osoblja, ali i osiguravanjem materijalno-tehničkih i drugih uslova za nesmetan rad.

POGLAVLJE IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREPORUKE

a) Zaključna razmatranja

1. Godina 2015. u radu Nezavisne komisije obilježena je uglavnom aktivnostima na kontroli realizacije preporuka koje je Nezavisna komisija uputila KPZ-ima s ciljem otklanjanja nedostataka prilikom redovnih obilazaka zavoda kako bi se poboljšali

uslovi za boravak u zavodima i osiguralo poštivanje i ostvarivanje ljudskih prava zatvorenih i pritvorenih lica u skladu s međunarodnim i domaćim propisima.

2. Važno je istaći da su svi KPZ-i kojima su prilikom redovnih kontrola izdate preporuke s ciljem otklanjanja uočenih nepravilnosti obavijestili Nezavisnu komisiju o njihovoj realizaciji, čime je uspostavljen odgovoran odnos na principima saradnje između Nezavisne komisije i zavoda, a što istovremeno pokazuje odgovoran odnos uprava zavoda prema Parlamentarnoj skupštini BiH koja u konačnici usvaja izvještaj o radu Nezavisne komisije i prati realizaciju njegovih preporuka.

U skladu sa izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera („Službeni glasnik BiH“, broj 100/13), a koji se primjenjuje od 1.1.2014., članom 4. stav (1) uspostavljen je mehanizam dostavljanja izvještaja o radu Nezavisne komisije i entitetskim ministarstvima pravde u BiH, što će ubuduće omogućiti bolji uvid u stanje u kazneno-popravnim zavodima i bolju realizaciju preporuka Nezavisne komisije.

3. Nezavisna komisija je, i pored dobivenih odgovora od uprava zavoda, izvršila i neposrednu kontrolu realizacije preporuka, i to kontrolnim pregledima u tri KPZ-a koristeći metodu uvida na licu mjesta.

Osim kontrolnih pregleda u 2015. godini, Nezavisna komisija izvršila je i jednu najavljenju posjetu Jedinici za izgradnju državnog zatvora .

Prilikom navedenih posjeta Nezavisna komisija dala je 26 preporuka, obavila 11 razgovora sa zatvorenicima i pritvorenicima te zaprimila i radila po 2 pojedinačne pismene pritužbe.

4. Na osnovu kontrolnih pregleda u tri KPZ-a, može se konstatirati da je od ukupno 37 izdatih preporuka:

- u potpunosti realizirano njih 19 ili 51,35%,
- djelimično realizirano njih 5 ili 13,51%,
- nije realizirano njih 13 ili 35,13%.

Od ukupno 13 nerealiziranih, 7 preporuka ili 53,8% je u nadležnosti uprava zavoda, dok je 6 preporuka ili 46,1% u nadležnosti ministarstava pravde.

b) Preporuke

Nezavisna komisija predlaže Parlamentarnoj skupštini BiH da usvoji ovaj izvještaj sa sljedećim preporukama:

1. Nadležne institucije treba da preduzmu aktivnosti potrebne za završetak izgradnje državnog zatvora, čime će se zatvorenici i pritvorenici iz nadležnosti Nezavisne komisije staviti u jednak položaj uz poboljšanje uslova njihovog smještaja i poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Potrebno je da Ministarstvo pravde BiH blagovremeno donese odgovarajuće podzakonske akte s ciljem registracije budućeg zavoda, kao i da provede procedure zapošljavanja potrebnog zavodskog osoblja i zavodske uprave koji će pokrenuti aktivnosti nabavke opreme, izrade pravilnika i planiranja budžeta, a s obzirom na to da će se izgradnja državnog zatvora okončati krajem 2016. godine pa je potrebno blagovremeno stvoriti uslove kako bi državni zatvor stupio u funkciju odmah nakon njegove izgradnje.

2. Nadležni organi Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH treba da usklade svoje zakone iz ove oblasti sa ZIKS-om BiH (i njegovim izmjenama i dopunama koje su na snazi od 1.1.2014., „Službeni glasnik BiH“, broj 100/13), kao i druge propise (npr. pravilnike o kućnom redu i dr.), a sve s ciljem jednakog postupanja sa zatvorenicima i pritvorenicima na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

3. Potrebno je uspostaviti veću koordinaciju državnih i entitetskih institucija u svrhu primjene zakona i drugih propisa iz ove oblasti.

PREDSJEDNIK NEZAVISNE KOMISIJE

dr. sc. Mile Lasić

PRILOG: Tabela prikaz održanih sjednica i prisustvo članova Nezavisne komisije u 2015. godini

**TABELARNI PRIKAZ ODRŽANIH SJEDNICA I PRISUSTVO ČLANOVA
NEZAVISNE KOMISIJE U 2015. GODINI**

Broj i datum održavanja sjednice	Ime i prezime člana Nezavisne komisije				
	Mile Lasić	Semiha Borovac	Predrag Crnogorac	Milana Škipina	Damir Čačković
44. sjednica 29.1.2015.	+	+	+	- Opravdano odsutana	+
45. sjednica 26.2.2015.	+	+	+	+	+
46. sjednica 26.3.2015.	+	+	+	+	+
47. sjednica 22.4.2015.	+	+	+	- Opravdano odsutana	+
48. sjednica 10.7.2015.	+	Podnijela ostavku	+	- Opravdano odsutana	+
49. sjednica 18.9.2015.	+	Podnijela ostavku	+	- Opravdano odsutana	+
50. sjednica 27.10.2015.	+	Podnijela ostavku	+	- Opravdano odsutana	+

Napomena: Nezavisnoj komisiji je istekao mandat 5.7.2015. godine i od tada je radila u tehničkom mandatu